

Merkinė įsiterpusi Nemuno, Merkio, Stangės ir Straujos santakoje, jos apylinkėse susikerta Dainavos lygumos smėlynai, Dzūkų aukštumos kalvos bei ežerai. Prof. Česlovo Kudabos žodžiais „reljefo skulptūros bei kraštovaizdžio įvairumu Merkinę pranoksta tik Vilniaus apylinkės“. Čia susitinka panemunių, gruntiniai ir šiliniai dzūkai, čia kryžiuojasi didieji istoriniai keliai iš Vilniaus į Varšuvą, iš Kauno į Gardiną. Merkinė ilgus šimtmečius buvo administracinis, karinis, ekonominis ir kultūrinis Dainavos krašto centras.

Centrinėje Dariaus ir Girėno vardo aikštėje galite aplankyti Merkinės kraštotyros ir genocido muziejų, kurį įkūrė a. a. mokytojas J. Vitkus. Turtinga ekspozicija pasakoja apie Merkinės krašto istoriją, čia gyvenusius žmones, amatus. Muziejaus ekspozicijoje skaudi mūsų krašto žmonių pokario gyvenimo istorija, kovų ir netekties, pergalių liudijimas dokumentuose, fotografijose, partizanų ir tremtinių relikvijose.

Seinų ir Nemunaičio gatvių sankryžoje, pasukę į dešinę, pakilsite prie paminklo V. Krėvei - Mickevičiui. Paminklas buvo pastatytas 1994 m. Merkinės krašto gyventojų iniciatyva ir rūpesčiu. Paminklo autorius – skulptorius Petras Mazūra. Čia pat Vinco Krėvės gimnazija. Pirmąją mokyklą Merkinėje 1676 m. įkūrė Jėzuitai, o 1797 m. jau veikė žydų mokykla.

Už mokyklos – buvusio sportinio aikštyno vietoje o kančią ir žūtį kovoje už Laisvę, už teisę gyventi savo tėvų žemėje. Kryžiai – tarsi geneologiniai medžiai, įvardijantys žuvusius šiose apylinkėse ir po išniekinimo – slapta – užkastus čia buvusiose žvyruobėse, primenantys nuskandintus šuliniuose ar pelkėse. Buvusio stadiono viduryje mokytojo J. Kaupinio rūpesčiu ir iniciatyva 1994 m. pastatyta koplyčia.

Eidami kunigo – pirmojo Merkinės gimnazijos direktoriaus – J. Bakšio gatve žemyn piliakalnio link, nepamirškite pasukti kairėn, kur aikštės gilumoje išnyra Švč. Mergelės Marijos dangun ėmimo bažnyčia. Pirmoji bažnyčia šioje vietoje buvo pastatyta apie 1388 m. Joje Jogaila krikštijęs lietuvius. Dabartinės bažnyčios vaizdas susiformavo apie 1844 metus. Gotikinė su ankstyvojo baroko bruožais bažnyčia saugo savyje ne tik tikėjimą, bet ir vienuolika dailės paminklų. Šventoriuje, tarp kitų palaidotų kunigų, ilsisi kunigas – knygnešys – legendinė asmenybė a. a. Konstantinas Jagminas.

Čia pat ir piliakalnis. Merkinės pilis, kaip viena svarbiausių Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje ir Rytų Europoje, senovės rankraščiuose minima nuo 1359 m. Pirmą kartą kryžiuočių ordino ir jo talkininkų ginkluotosios pajėgos – 12000 rinktinių Europos vyrų – pasiekė pilį 1377 metais žygio metu. Tą kartą ji atsilaikė. Ne sykį prarasta, deginta ir atkovota medinė pilis neišliko. Tačiau išliko karališkas gamtos grožis, atsiveriantis nuo Merkinės piliakalnio.

Dzūkijos nacionalinio parko Merkinės lankytojų centrą su Dailės galerija lengvai rasite centrinėje aikštėje – Vilniaus g. 3. Čia galite susipažinti su vietos tautodailininkų ir profesionalių dailininkų kūriniais, paklausti ekskursijų vadovų pasakojimų apie šio krašto gamtines ir etnokultūrinės vertybes. O gal svečiai, Lankytojų centre įsigiję Parko žemėlapių, leidinių ar suvenyrų, tiesiog panorės su ekskursijų vadovu išeiti pasigrožėti Merkinė ir jos apylinkėmis.

Informacija:

Vilniaus g. 3, Merkinė, LT - 65334, Varėnos raj.

Tel/faks. 8-310-57245

El. paštas: merkine@dzukijosparkas.lt

info@dzukijosparkas.lt;

Interneto psl.: www.dzukijosparkas.lt

Teksto ir nuotraukų autorius Algimantas Černiauskas

Maketavo Vytautas Černiauskas

© Dzūkijos nacionalinio parko direkcija, 2008

DZŪKIJOS NACIONALINIS PARKAS

Merkinė

Merkinės apylinkėse pirmieji gyventojai įsikūrė IX tūkst. pr. Kristų, o kronikose pilis minima nuo 1359 m. Būtent čia, pilies mieste, 1387 m. buvo pasirašytos Magdeburgo teisės Vilniaus miestui. Miestelis, nutolęs po šimtą kilometrų nuo Vilniaus ir Kauno, suklestėjo XV – XVII a. Tuo metu tai buvo vienas iš dešimties didžiausių Lietuvos miestų. Vaizdinguose Merkinės apylinkių miškuose medžiojo karaliai ir kunigaikščiai... Čia skambėjo trijų mūrinių bažnyčių varpai, dviejuose vienuolynuose vienuoliai perrašinėjo šventąsiais ir mokslo knygas, virš miesto rotušės sukosi vėjarodė, rodydama visas pasaulio šalis. Puikavosi cerkvės kupolai, o į sinagogas nuo XVII a. pradžios melstis rinkosi žydai.

1569 m. Žygimantas Augustas pakartotinai suteikia Merkeiui Magdeburgo teises ir patvirtina miesto antspaudą su vienu arbatiniu.

1648 m. Merkinėje miršta Lenkijos karalius, Lietuvos didysis kunigaikštis Vladislovas Vaza IV, o 1744 m. – Mykolas Servantietis Višnioveckis, LDK Didysis etmonas ir kancleris.

Vilniaus universiteto profesorius, poetas K. Sarbievičius XVII a., besižvalgydamas nuo Merkinės kalvų į Merkio ir Nemuno slėnį, į horizonte dunksančius miškus, lotyniškai rašė eiles apie medžioklę ir piemenėlių žaidimus. Ant priešpilio kalno stovėjo Merkinės dvaras. Ten šoko gražiausios Lietuvos ir, žinoma, Europos moterys. Mykolas Oginskis 1785 metais Merkinės kapelai pasamdė kapelmeisterį iš Varšuvos karališkojo dvaro.

1938 m. Merkinėje pirmą kartą Lietuvoje švenčiama „Senovės diena“. Iš tos šventės išaugo „Amatų dienos“, švenčiamos įvairiuose Lietuvos miestuose.

Po visų istorinių sukrėtimų, gaisrų ir karų miestas sunyko, tačiau Merkinėje ir jos apylinkėse ypač jaučiamas gamtos ir žmogaus santykis istorijos šviesoje. Dabar tai jaukus, nedidelis miestelis, žavintis ne tik savo istorija, padavimais ir legendomis, bet ir gamtos grožiu.

MERKINĖ

Dzūkijos nacionalinio parko Merkinės lankytojų centras, Dailės galerija

Seniūnija

Ugdymo įstaiga

Miestelio teritorija

1 Lankytinos vietos:
 1. Kraštotyros ir genocido muziejus
 2. Bažnyčia
 3. Piliakalnis
 4. Jonionių akmenys
 5. Paminklas Vincui Krėvei
 6. Kryžių kalnelis
 7. Buvusio miesto ribų stulpai

1 Kapinės:
 1. Miestelio kapinės
 2. Stačiatikių kapai
 3. Tarybinių karių kapai
 4. XV a. kapinyno vieta
 5. Žydų civilinės kapinės
 6. Žydų genocido kapai
 7. Vokiečių karių kapai

Automobilių stovėjimo aikštelė

Prielauka

Stovyklavietė

